

۲۱۸۹ ۵۵۴
۱۴۰۰، ۳/۸

اصلاح و تغییر رفتار

چیست و چگونه انجام می شود

ویراست یازدهم

تألیف :

گری مارتین

زوزف پر

گزینش و ترجمه :

یحیی سید محمدی

عنوان و نام پدیدآور: اصلاح و تغییر رفتار چیست و چگونه انجام می‌شود (ویراست یازدهم) / تألیف: گری مارتین و ژوزف پر؛ گزینش و ترجمه: یحیی سیدمحمدی
مشخصات نشر: تهران: نشر روان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: هجده - ۳۹۸ ص: مصور، جدول.

ISBN : 978-600-8352-50-1

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.
عنوان اصلی:

Behavior Modification: What it is and How to Do it, 11th ed, 2019.

موضوع: رفتار -- تغییر و تعدیل

رده‌بندی کنگره: BF ۶۳۷

رده‌بندی دیویی: ۱۵۵/۲۵

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۶۴۴۹۴

بیایید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

مخاطب عزیز، خواننده گرامی، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله مترجم و ناشر است. تکثیر آن به هر شکل و میزانی، بدون اجازه از ناشر و مؤلف، و خرید و فروش آن کاری نادرست، غیرقانونی، و غیرشرعی است. پیامد این عمل ناصواب موجب بی‌اعتمادی در فضای نشر و فروش کتاب می‌شود و می‌تواند زمینه‌ساز محیطی ناسالم جهت بی‌ارزش کردن زحمات دست‌اندرکاران فعالیت‌های فرهنگی و اقتصادی در جامعه شود که در نهایت، به زیان خود شما و فرزندان‌تان خواهد شد.

www.ketab.ir

سایت
www.Ravabook.com

پست الکترونیکی
ravan_shams@yahoo.com

اصلاح و تغییر رفتار چیست و چگونه انجام می‌شود (ویراست یازدهم)

تألیف: گری مارتین و ژوزف پر

گزینش و ترجمه: یحیی سیدمحمدی

ناشر: روان

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۴۰۰

لیتوگرافی: طیف‌نگار چاپ: شاهین

صحافی: چاوش

شمارگان: ۱۱۰۰ تعداد صفحات: ۴۱۶ صفحه

قیمت: ۸۵۰۰۰ تومان

ISBN : 978-600-8352-50-1

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۵۲-۵۰-۱

مرکز پخش: تهران - خیابان زرتشت غربی، بین خیابان پنجم و ششم، پلاک ۶۳

تلفکس: ۸۸۹۶۲۷۰۷

۸۸۹۶۵۲۲۸

۸۸۹۶۷۷۰۴

تلفن: ۹ - ۸۸۹۷۳۳۵۸

۵	رفتار چیست؟
۶	سؤال‌هایی برای یادگیری
۷	برچسب‌های خلاصه برای رفتار
۱۰	سؤال‌هایی برای یادگیری
۱۰	اصلاح و تغییر رفتار چیست؟
۱۲	ارزیابی رفتاری چیست؟
۱۳	سؤال‌هایی برای یادگیری
۱۳	برخی از نکات برجسته تاریخی اصلاح و تغییر رفتار
۱۳	شرطی‌سازی پاولف و «رفتاردرمانی» اولیه
۱۴	شرطی‌سازی کنشگر و «اصلاح و تغییر رفتار» اولیه
۱۵	تحلیل رفتار کاربردی
۱۵	درمان شناختی - رفتاری
۱۶	استفاده کنونی از «اصلاح و تغییر رفتار»، «اصلاحگر رفتار»، و اصطلاحات مرتبط
۱۷	سؤال‌های برای یادگیری
۱۸	برخی از برداشت‌های اشتباه درباره اصلاح و تغییر رفتار
۱۸	رویکرد این کتاب
۱۹	نمونه‌هایی از کمبودهای رفتاری
۱۹	نمونه‌هایی از زیاده‌های رفتاری
۲۰	برخی از مسائل اخلاقی
۲۰	صلاحیت‌های تحلیلگر رفتار کاربردی یا رفتاردرمانگر
۲۱	تعریف مشکل و انتخاب اهداف
۲۱	انتخاب درمان
۲۲	نگهداری سوابق و ارزیابی جاری
۲۲	سؤال‌هایی برای یادگیری
۲۲	خلاصه

۲۲	تمرین‌های کاربردی .....
۲۴	الف. تمرینی که دیگران را شامل می‌شود .....
۲۴	ب. تمرین اصلاح و تغییر خود .....

■ فصل ۲: زمینه‌های کاربرد ۲۷

۲۸	فرزندپروری و مدیریت کودک .....
۲۹	آموزش و پرورش: از پیش‌دستانی تا دانشگاه .....
۳۰	سؤال‌هایی برای یادگیری .....
۳۰	ناتوانی‌های رشدی .....
۳۱	ناتوانی‌های عقلانی .....
۳۱	اختلال طیف اوتیسم .....
۳۲	اسکیزوفرنی .....
۳۳	مشکلات روان‌شناختی که در محیط‌های بالینی درمان می‌شوند .....
۳۴	سؤال‌هایی برای یادگیری .....
۳۴	مدیریت خود مشکلات شخصی .....
۳۵	مراقبت پزشکی و سلامت .....
۳۷	پیری‌شناسی .....
۳۸	سؤال‌هایی برای یادگیری .....
۳۸	روان‌شناسی جامعه رفتاری .....
۳۹	کسب و کار، صنعت، و حکومت .....
۳۹	روان‌شناسی ورزش رفتاری .....
۴۰	اصلاح و تغییر رفتار در ارتباط با جمعیت‌های گوناگون .....
۴۰	سؤال‌هایی برای یادگیری .....
۴۱	خلاصه .....
۴۲	تمرین اصلاح و تغییر خود .....

■ فصل ۳: مشخص کردن، اندازه‌گیری، و ثبت کردن رفتار آماج ۴۳

۴۵	مراحل حداقل برنامه اصلاح و تغییر رفتار .....
۴۵	مرحله غربالگری یا پذیرش .....
۴۶	مرحله مشخص کردن رفتار آماج .....
۴۶	مرحله ارزیابی پیش از برنامه یا خط پایه .....
۴۷	مرحله درمان .....
۴۷	مرحله پیگیری .....
۴۷	سؤال‌هایی برای یادگیری .....

۴۸	ارزیابی‌های رفتاری غیرمستقیم، مستقیم، و آزمایشی
۴۸	روش‌های ارزیابی غیرمستقیم
۴۹	مصاحبه‌ها با مراجع و افراد مهم دیگر
۴۹	پرسشنامه‌ها
۵۱	ایفای نقش
۵۲	نظارت بر خود مراجع
۵۲	روش‌های ارزیابی مستقیم
۵۲	روش‌های ارزیابی آزمایشی
۵۳	سؤال‌هایی برای یادگیری
۵۳	ویژگی‌های رفتار برای ارزیابی مستقیم
۵۳	مکان‌نگاری رفتار
۵۵	فراوانی رفتار
۵۸	مدت رفتار
۵۸	سؤال‌هایی برای یادگیری
۵۹	شدت رفتار
۵۹	کنترل محرک رفتار
۶۰	نهفتگی رفتار
۶۰	کیفیت رفتار
۶۱	سؤال‌هایی برای یادگیری
۶۱	راهنمایی برای ثبت کردن رفتار
۶۴	سؤال‌هایی برای یادگیری
۶۴	راهنمای کمترین زمان برای اندازه‌گیری مقدار رفتار
۶۵	ارزیابی دقت مشاهدات
۶۶	ارزیابی دقت درمان
۶۷	سؤال‌هایی برای یادگیری
۶۷	چرا داده‌ها مهم هستند؟
۶۸	خلاصه
۷۰	تمرین اصلاح و تغییر خود

■ فصل ۴: انجام دادن پژوهش اصلاح و تغییر رفتار ۷۱

۷۲	طرح تکرار وارونه (ABAB)
۷۶	سؤال‌هایی برای یادگیری
۷۶	طرح‌های خط پایه چندگانه

۷۶	طرح خط پایه چندانگانه بین رفتارها
۷۸	طرح خط پایه چندانگانه بین موقعیت‌ها
۷۹	طرح خط پایه چندانگانه بین افراد
۷۹	سؤال‌هایی برای یادگیری
۸۰	تحلیل و تعبیر داده‌ها
۸۲	سؤال‌هایی برای یادگیری
۸۳	خلاصه

بخش دوم: اصول و روش‌های رفتاری اساسی

■ فصل ۵: شرطی‌سازی پاسخگر (کلاسیک، پاولفی) رفتار بازتابی ————— ۸۷

۸۸	اصول و روش‌های رفتاری
۸۸	اصول شرطی‌سازی پاسخگر
۹۰	عواملی که بر شرطی‌سازی پاسخگر تأثیر می‌گذارند
۹۲	سؤال‌هایی برای یادگیری
۹۲	شرطی‌سازی در سطح بالاتر
۹۴	پاسخ‌های رایجی که به‌صورت پاسخگر شرطی شده‌اند
۹۴	دستگاه گوارش
۹۵	دستگاه گردش خون
۹۵	دستگاه تنفسی
۹۵	دستگاه‌های دیگر
۹۶	روش‌هایی برای حذف کردن بازتاب شرطی
۹۶	خاموشی پاسخگر
۹۷	شرطی‌سازی تقابلی
۹۸	سؤال‌هایی برای یادگیری
۹۹	تعمیم و تمیز رفتار پاسخگر
۱۰۰	کاربردهای شرطی‌سازی و خاموشی پاسخگر
۱۰۰	درمان ترس در اسکیت‌باز نوجوان
۱۰۰	درمان یبوست مزمن
۱۰۱	درمان شب‌ادراری
۱۰۲	درآمدی بر شرطی‌سازی کنشگر: نوع دیگر یادگیری
۱۰۲	سؤال‌هایی برای یادگیری
۱۰۳	خلاصه

- الف. تمرینی که دیگران را شامل می‌شود ۱۰۴
- ب. تمرین اصلاح و تغییر خود ۱۰۵

■ فصل ۶: افزایش دادن رفتار با تقویت مثبت ۱۰۷

- تقویت مثبت ۱۰۸
- تقویت مثبت در برابر تقویت منفی ۱۱۰
- تقویت مثبت قانون رفتار است ۱۱۱
- سؤال‌هایی برای یادگیری ۱۱۱
- عواملی که بر اثربخشی تقویت مثبت تأثیر دارند ۱۱۲
۱. انتخاب کردن رفتاری که قرار است افزایش یابد ۱۱۲
۲. انتخاب کردن تقویت‌کننده‌ها ۱۱۲
- از پرسشنامه تقویت‌کننده یا منوی تقویت‌کننده استفاده کنید ۱۱۳
- از اصل پرمک استفاده کنید ۱۱۴
- از مدل محرومیت از پاسخ استفاده کنید ۱۱۶
- ارزیابی ترجیح را اجرا کنید ۱۱۷
- وقتی تردید دارید، آزمایش تقویت‌کننده انجام دهید ۱۱۸
- تقویت‌کننده‌های بیرونی و انگیزش درونی ۱۱۸
- سؤال‌هایی برای یادگیری ۱۱۹
۳. عملیات با انگیزه کردن ۱۲۰
۴. اندازه تقویت‌کننده ۱۲۱
۵. دستورالعمل‌ها: استفاده از مقررات ۱۲۲
۶. فوریت تقویت‌کننده ۱۲۳
- سؤال‌هایی برای یادگیری ۱۲۴
۷. تقویت‌کننده‌های وابسته در برابر ناوابسته ۱۲۵
۸. ترک دادن برنامه در یادگیرنده و روی آوردن به تقویت‌کننده‌های طبیعی ۱۲۶
- سؤال‌هایی برای یادگیری ۱۲۷
- تله‌های تقویت مثبت ۱۲۸
- تله ناآگاهی - کاربرد اشتباه ۱۲۸
- تله ناآگاهی ناقص - کاربرد اشتباه ۱۳۰
- تله ناتوانی در اجرا کردن ۱۳۰
- تله توجیه نادرست رفتار ۱۳۰
- رهنمودهایی برای کاربرد مؤثر تقویت مثبت ۱۳۱
- سؤال‌هایی برای یادگیری ۱۳۳